

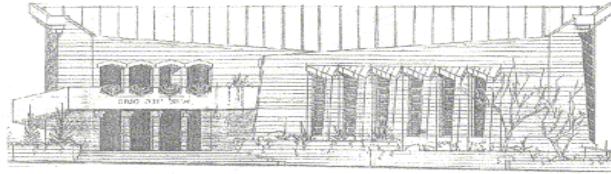
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה לפי תולדות תשי"ע מאת הרב דוד אברהם ספקטור לכבוד בר המצוה הלל לרמן בנושא:

הקל קול יעקב והידיים ידי עשו

שבת שלום וברכת מזל טוב לזקן הקהילה MORI וYENNY קליימן לרגל 65 שנות נישואין. וברכתנו לכם: עוד ינובון בְּשִׁיבָה דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יְהִי! ברכת מזל טוב לבר המצוה הלל לרמן ולהורים לרב אביעד ונורית וכן לסבא משה וסבתא זיוה, ולסבא יהודה וסבתא רינה קלופמן ולכל המשפחה. הלל, אתה יהודי שמח ואתה אוהב לצייר קומיקס. ציורים מצחיקים. על הקומיקס הראשון בתנ"ך קראת היום והוא יעקב, איש תם המחופש בבגדי עשו הרשע. הסיפור הזה מזכיר לי ספר שקראתי בגרמנית לבגרות. לצערי את השפה ההולנדית אף אחד לא מבין למעט 16 מליון הולנדים ולכן לומדים שם ברמה של שפת אם שלוש שפות של השכנים: אנגלית צרפתית וגרמנית וקוראים לבגרות לפחות 15 ספרים בכל אחת מהשפות האלו. אחד מהספרים שקראתי בגרמנית היה: Kleider machen Leute (הבגדים עושים את האדם) שנכתב בשנת 1874 למנינם ע"י Gottfried Keller. novelle. הזה מסופר על אדם אחד שעובר ממקום למקום ובכל עיר וכפר לפני שהוא נכנס הוא מתלבש באופן שונה. פעם כאדם עשיר והיחס של תושבי הכפר מכובד מאד אליו ופעם הוא מתלבש כאדם עני ואז תושבי המקום מזלזלים בו ומבזים אותו. מוסר ההשכל של הספר הוא, שהחברה לא מתייחסת לאדם עצמו אלא ללבוש החיצוני שלו, לבגדי עשו ולא לקול יעקב. ולפעמים גם האדם עצמו מתבלבל ומתחיל לחשוב שהוא עשו ולא יעקב או לפי סיפורו של Gottfried Keller שהוא חושב שהוא עשיר, אף שהוא בעצם עני מרוד. ולכן פותח הטור והשלחן ערוך באזהרה שבכל מצב ובכל מקום יש להתנהג כיעקב ולא כעשו, לשמור את המצוות ולא להתבייש מאף אחד. הטור מתחיל את ספרו במשנה מפרקי אבות(ה, כד): "יהודה בן תימא אומר: הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים" ומפרש הטור: "התחיל ב'עז כנמר' לפי שהוא כלל גדול בעבודת הבורא יתברך לפי שפעמים אדם חפץ לעשות מצוה ונמנע מלעשותה מפני בני אדם שמלעיגין (שצוחקים) עליו." ובעקבותיו נפסק בתחילת השלחן ערוך (ברמ"א): "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השי"ת." והמשנה ברורה מביא (ביאור הלכה ד"ה ולא יתבייש), שמדובר: "במצוה שהוא עושה לעצמו ובני אדם מלעיגים(צוחקים) עליו, אז בודאי אין לו לחוש כלל ללעגם ולא יתקוטט (יריב) עמהם." וזה מצוי היום במקום עבודה, שמגיעה שעת השקיעה ובפרט בחורף והעובד מתבייש לומר: סליחה, עוד מעט שקיעה, אני הולך להתפלל. ובגלל הבושה מהחברה הוא מפסיד את התפילה. וכן בפגישת עבודה בעולם העסקים, יש המתביישים לבקש לקיים אותה במקום כשר. ב"ה היום, בפרט בארץ אין מה להתבייש, ואין צורך ללבוש את בגדי עשו. אדרבא הנסיון מלמד, שגם יהודים שאינם שומרי תורה ומצוות ואפילו גוים מאד מעריכים את מי שעומד בנעם על עקרונותיו ושומר על מצוה קלה כחמורה בכל מצב ובכל מקום. כמוכן שהקול קול יעקב, הכל בדרכי נעם ובהסברה ובלי להתקוטט ח"ו. זה האתגר של כל אחד שנמצא בחלק מהזמן מחוץ לבועה הדתית, כגון בעבודה, בצבא ובאוניברסיטה וכל-שכן לך הלל זה אתגר שכבר מצוה אתה מתחיל בגיל ההתבגרות לצאת לחיים. עם כל זה כשאני קורא שוב את הפרשה ורואה שם את יעקב עומד לבוש בבגדי עשו לפני אביו יצחק ומקבל את ברכות עשו, איש יודע ציד במקום הברכות שמתאימות לאיש תם יושב אוהלים, אני שואל את עצמי: למה רבקה שתקה. למה היא לא לחשה באוזן של יצחק: בעלי היקר זה באמת יעקב, תן לו את הברכה המתאימה לאיש תם ולא ברכה המתאימה לאיש שדה יודע ציד. אבל רבקה שותקת, וגם יצחק אע"פ שהוא מרגיש שזה יעקב, בכל זאת הוא נותן לו את ברכת עשו. למה? נדמה לי שאחרי השואה השאלה הזאת כבר לא שאלה. באמת בשואה עם ישראל היה בבחינת איש תם יושב אוהלים והיה כצאן לטבח יובל הי"ד, אבל רק כשיעקב לובש את בגדי עשו ויש לו גם ברכת עשו שיוודע ציד הוא מצליח בסיעתא דשמיא לשרוד ולהגן מאויביו כבר 62 שנה. וזו הסיבה לפי האברבנל שיצחק אוהב את עשו, כי ציד בפיו, "חשב [יצחק] שעשו יהיה יורש כל ברכותיו וירשת הארץ, גם שנראה לו שעשו היה אמיץ לבו בגבורים." [ויצחק] לא היה יודע מה שנאמר לרבקה: 'יורב יעבד צעיר.' כמו בכלל, כך בפרט כל אחד באיזה שלב יוצא לחיים, לשדה ולפעמים למלחמת החיים, ואז הוא זקוק ללבוש בגדי עשו. וזה המבחן הגדול. לא כשהוא תם, יושב אוהלים, ב"האלו של שם ואהלו של עבר" (רש"י), מוגן באוהל התורה משך 14 שנה אלא כשיוצאים לחיים, האדם נבחן. האם אז העיקר אצלו הם בגדי עשו או העיקר הוא הקול קול יעקב? המבחן הזה מתחיל בגיל בר-מצוה, בגיל 13: וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֶה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֹשֵׁב אוֹהֲלִים. ומפרש רש"י: "כל זמן שהיו קטנים לא היו נכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מה טיבם, כיון שנעשו בני שלש עשרה שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה." ואתה הלל גדלת והגעת לגיל 13 ואתה ב"ה עומד במבחן הזה ופרשת לבית המדרש של ישיבת שעלי תורה ולמדת וסיימת שנית מסכת מגילה עם אביך ואתה לומד גם תורת חסד מאמך ואני מברך אותך שתמשיך לגדול בתורה ובמצוות בשמחה ובטוב לבב ובשם הקהילה אמסור לך ספר זה(שהוא בלי קומיקס!).